

Algoritmo kutsakorak

DIANA FRANCO

Badago bizi dugun munduan plaza asko. Plaza batean, beste pertsonekin harremanak izateko, bertako jokabide kodeak ulertu eta onartu behar dituzu. Plaza zehatz horretako jokabide kodea jarraituta, harreman arrakastatsuak izan ditzakezu. Plaza digitaletan, sare sozialetan, jokabide kodeek algoritmo forma hartzen dute, plazaren jabeek nahi dituzten helburuak lortzeko diseinatuta dauden algoritmoak.

Hala, gaur egun gizartean eragiteko bide ezberdinak ditugu: pertsonen arteko jokabide kodeak ez ezik, pertsonen arteko harremanak gidatzen dituzten algoritmoen jokabide kodeak ditugu.

Beti izan da zaila pertsonen arteko jokabide kodeetan eragitea, denbora eta lan asko behar da. Mundu analogikoan, ordea, pertsonen arteko jokabide kodeak ezagunak dira, gustuko ez duzuna hauteman dezakegu eta horren inguruan, orokorrean, ekintzaren bat egiteko gaitasuna dugu.

Algoritmoen kasuan ordea, nik ez dut nire burua gai ikusten eragiteko. Ez ditut algoritmo horiek publikatuta ikusten, jabeentzako abantaila kompetitiboa izanik jabetza industrialaren legeekin babestuta daudelako. Baina argitaratuko balituzte ere, ez dut behar den ezagutza haien baitan eragiteko.

Zentzu honetan, oso interesgarria iruditut zait ezagutu berri dudana Anna Heringer arkitektoaren pentsamendua. Proposatzen du bizi ditugun eraikinak ondoan ditugun materialekin eta komunitatean eraikitzea, iraganean bezala. Ideia horren atzean teknologia prekarioro kontzeptua dagoela uste dut. Ez du esan nahi lortuko den emaitza ez dela ona, baizik eta bidea denok ulertzeko eta eragiteko modukoa izango dela, gardena. Ideia horrekin ari dira lanean hacktibista asko, harreman digitalen zentzua berriz ere gure eskuetan jartzeko alternatibak garatuz. Anna Heringer-ek kutsakorra den zenbait arkitekturaz hitz egiten du, gure bizitzak eta komunitateak ahultzen dituen arkitekturaz. Beharbada, ildo berean, kutsakorra den zenbait algoritmiaren inguruan hitz egiterik dugu. ●

Pedro Sanchez eta Marokoko errege Mohammed VI 2018ko azaroan / EFE.

Inbasio hau ona da, bestea ez

AXIER LOPEZ

Lotsa ematen digu Espainiako Gobernuak kolonizazio txarra egiteaz gain, deskolonizazio are okerragoa egin izanak, Sahara utziz Marokoko eta Mauritaniako gobernu erreakzionarioen esku", adierazi zuen 1976an Felipe Gonzálezek sahararren errefuxiatu kanpamentuetara egin zuen bisita batean. "Elkarrekin egongo gara garaipen egunera arte", gehitu zuen *Mister X*-ek.

43 urte eta gero, Pedro Sánchezek ondorengoa jaso zuen 2019ko hauteskunde programan: "Mendebaldeko Saharako gatazka konpontzen laguntzeko, Nazio Batuen ebazpenen bitartek, sahararren autodeterminazioa sustatuko dugu".

Pasa den astean, Mozal Legea eta Lan Erreforma indargabetzera zetorren gobernuak ondokoa jakinarazi dio Marokoko errege Mohammed VI.ari: Espainiak ontzat jotzen du 2007an Marokok aurkeztu zuen Mendebaldeko Saharari buruzko autonomia proposamena; "gatazka konpontzeko oinarriak serioena, sinesgarriena eta errealistena da", Marokoko Errege Kabineteak zabaldu duenez.

Hau da, agur zapalduaren autodeterminazio eskubideari, kaixo okupatzailearen monarkia diktatorialaren menpeko autonomiari. Marokorren xantaien aurrean amore ematea dela adierazi du Fronte Polisarioak, eta are mingarriagoa dela kontuan izanik Espainiako erregimena dela 1975etik Saharan irekita dagoen zauriaren erantzule nagusi.

Eta zer irabazten du PSOEek? Besteren artean, Marokok gorilarena egiten jarrai dezan migratzaileen aurrean eta pasa den maiatzeko irudiak ez erreplikatzeko. Orduan, 10.000 pertsona baino gehiago sartzen saiatu ziren Ceutara, Marokoko mugako indar armatuek ezikusiarrena eginda. Marokoren erantzuna izan zen, Brahim Gali Fronte Polisarioko buruzagietako bat Logroño-ko ospitale batean COVIDaz artatzen uzteagatik. 10 hilabete geroago esan dezakegu pertsonen bizitza xantaia gisa erabiltzeak funtzionatzen duela.

Aldaketa historiko hau bere gobernuakidearen bizkar egin du PSOEek eta inolako adostasunik bilatu gabe beste ezin alderdi politiko edo erakunde sahararrekin. Baina kezkarriena da, nazioarteko zuzenbidea urratuz egin dutela, egunotan Errusiaren aurrean defendatzen ari omen diren hori bera. Ez dezagun ahaztu Nazio Batuen Erakundeak eta Nazioarteko Justizia Gorteak, besteak beste, hainbatetan adierazi dutela Sahara deskolonizatzeko dagoen lurraldea dela. Bai, kolonialismoaz ari gara XXI. mendean eta PSOEek laguntza paregabea eman dio kolonizatzaileari, Sahara arpilatzen jarrai dezan.

"Ukrainara armarik ez bidaltzea hipokrisia izugarria eta akats historikoa izango zen", zioen berriki Europar Batasunaren Kanpo politikarako goi ordezkari Josep Borrell "sozialistak". Sahararentzat ere baliagarria izango da gerrara joatea beste aukerarik gertatzen ez zaienean? ●